

OBZOR

Informační časopis *OBCE TMAŇ*

Ročník XXXVI.

Srpen 2024

Číslo 8/2024 (414)

**Nejsou-li v srpnu hříby,
nebude v zimě sněhu...**

stará česká pranostika

Z HISTORIE OBCE

Historia magistra vitae

Historie je učitelka života ... celá slavná věta zní v originále takto: *Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis* – a v českém překladu: **Historie je svědectvím času, světlem pravdy, životem paměti, učitelkou života, zvěstovatelkou dávných dob.** Podívejme se v roce 2024 na historii Tmaň z tohoto pohledu a připomeňme si každý měsíc nějakou událost ze života Tmaň, Lounína, Slavík či Havlíčkova Mlýna a v jejím odkazu hledejme nápady, myšlenky a poučení pro úspěšné pokračování v díle předcházejících generací, díky jimž je dnes Tmaň dobré místo k bydlení. Tmaň si to určitě zaslouží ...

Tmaňská větev rodu Trmalů z Toušic (4)

Podle ¹ některých badatelů však Zdeňkova manželka Anna Trmalová rozená Bechyňová z Lažan zemřela při porodu jejich syna právě v roce 1617 a proto dal jeho otec Zdeňk Trmal z Toušic věnnou zástavu pro svou manželku ze zemských desek vyškrtnout a v roce 1618 dal zapsat do zemských desek svůj nový testament, právě ve prospěch svého jediného syn. Toto tvrzení je ale v základním rozporu s rodokmenem Bechyňů z Lažan, kde se uvádí, že Anna Trmalová rozená Bechyně z Lažan se už jako vdova znovu vdala za Kořenského z Těřešova. Badatel Václav Krejčík (tmaňský rodák) se domnívá, že v manželství Zdeňka Trmala z Toušic a Anny rozené Bechyně z Lažan došlo k nějaké zásadní manželské roztržce, a to bylo důvodem pro Zdeňka Trmala z Toušic pro vyškrtnutí věnné zástavy své manželky na svých statcích.

O rozsahu Tmaň z té doby si můžeme učinit představu podle rozvržení sbírek a berní v roce 1615, které byly uloženy na úhradu dluhů českých stavů a Jeho Milosti Císařské. V rozvržení je uvedeno:

„Tmaň. Zdeňk Trmal z Toušic a na Tmani. Lidé 20, 1 fara, 1 mistr ovčák, 2 pacholci ovčáka, 4 kola mlýnská, z rozličného prodeje 6 kop, sbírky suma 76 kop míšenských, berně suma 13,20 kop míšenských.“

Pod Tmaň spadaly Slavíky a Malkov. Rubrice „lidé 20“ je třeba rozumět tak, že na celém panství bylo 20 poddaných s rodinami, kteří bydleli ve 20 chalupách, neboť z každého gruntu nebo chalupy osedlého člověka se platila sbírka 3 kopy míšenské na 5 let ve třech termínech. Do toho počtu se nezahrnovaly svobodné dvory a hlavy židovské. Ve Tmani tehdy ještě nebyli žádní Židé ani svobodné dvory.

Kde byla tehdy ve Tmani fara není známo, ani jména farářů nejsou známa a to proto, že to byla fara zřejmě kališnická a záznamy římskokatolické církve jejich jména neuvádějí. Z fary se platilo po 4 kopách míšenských ročně.

Ovčáctví bylo tehdy značně rozšířeno a mistr ovčák (mistr polní) byl na ovčinech matečních, asi ve Slavíkách. Mistr ovčák platil po 1 kopě a pacholek po půl kopě míšenských. Ovčáctví bylo tenkrát na venkovských dvorech asi dosti výnosné postavení, když jim byla vyměřována zvláštní berně. Již z předcházejících pramenů víme, že ve Tmani byly tehdy 2 mlýny, patrně každý o dvou kolech.

¹ Tmaňská čítanka VIII. díl, Knihy o Tmani. Soukromá rodinná kronika Trmalů z Toušic na Tmani, strana 532-543.

„Z každého kola moučného nebo Sladovního po jedné kopě míšeňské na tři termíny odvozovati (odváděti) budou.“

Z rozličného prodeje znamenalo: z ryb, z vědra vína přespólního, které se vyšenkuje, z každé láky (40 pint) sladkého pití, z dobytkův, kteříž se koli na prodej bijí, z kamene vlny, kdož by ji koliv prodával.

Můžeme vycházet asi z takového úvahy: Ve Slavíkách byl ovčín s mistrem ovčáckým (polním) a dvěma pacholky. Kromě toho tam stály asi 2 chalupy poddaných sedláků. Tedy celkem 10-12 obyvatel. V Malkovech mohlo být tak 5-6 chalup poddaných, tedy asi ke 30 obyvatelům. Ve Tmani byla tvrz s dvorem s nějakými služebníky, šafářem s pacholky a děvečkami a asi 12 chalup poddaných sedláků. Počítáme-li v rodině průměrně 5 členů, bylo to asi 60 osob v chalupách, k tomu asi 20 lidí v tvrzi a ve dvoře a celá Tmaň měla tehdy asi 80 obyvatel včetně faráře. Celé panství pak asi 120 obyvatel.

V této pohnuté době byla vložena do desek zemských poslední vůle Zdeňka Trmala z Toušic, sepsaná dne 18. října 1618.

V úvodu je uveden list císaře Rudolfa II. z roku 1607, který opravňuje Zdeňka Trmala z Toušic volně disponovat svým majetkem (DZV 139 M11):

My Rudolf Druhý z Boží milosti volený římský císař, po všechny časy rozmnožitel říše a Uherský, Český, Dalmatský, Chorvatský král a arcikníže rakouský, markrabě moravský, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě oznamujeme tímto listem všem, že jsme ponížně prošeni od slovutného Zdenka Trmala z Toušic věrného našeho milého abychom jemu list náš z moci dáti ráčili na kterýž by všecken a všelijaký statek svůj kterýžkoli má a míti bude poručiti a jej držeti mohl. Kterýžto pokorné prosbě nakloněný jsouce s dobrým rozmyslem naším jistým vědomím mocí královskou v Čechách svolili jsme k tomu a tímto listem svolujeme vůli naší jistou a moc plnou k témuž Zdenkovi Trmalovi z Toušic dávající a toho dopouštějící abychom všecken všelijakej statek svůj mohovitý i nemohovitý dědičný neb zápisný kterýž má a nebo ještě míti bude bez statků lenních a manských i na kterýž nápadové spravedlivě náležejí odkázati neb poručiti mohl a moc měl za zdravého života a neb na smrtelné posteli komuž se jemu kolivek a kdykolivěk zdáti a líbiti bude a také aby mohl a moc měl zdělati poručníky statků svého a dětí svých, kterýž se jemu užitečný zdáti a věděti budou a to bez naší budoucích králů Českých i jiných všech lidí všelijaké překážky zříditi listem pod svou pečetí a tří nebo čtyř pánů neb dobrých urozených lidí pečetěmi na svědomí.

Kteréžto zřízení daní a odkázání též i poručníků vzdělaný statků svého psaného Zdenka Trmala z Toušic tak jak se svrchu píše tolikéž má moc pevnost jmíti juako bylo deskami zemskými zapsáno a utvrzeno bylo bez omezení.

Protož prikazujeme větším i menším úředníkům desek zemských království českého nynějším i budoucím věrným naším milým když kolivek si nadepsaného Zdenka Trmala z Toušic od poručníkův jeho požádání budete tak kšaft a zřízení v kterémž by v statků svém na tento náš mocný list císařský udělil ve desky zemské i s tímto listem vložiti a vepsati rozkázali bez zmatkův a všelijaké nepravosti jináč nikoliv nečiníce. Tomu na svědomí pečeť naší císařskou k listu tomuto přivěsiti sme rozkázat ráčili.

Dáno na hradě našem pražském na středu po sv. Filipu a Jakubu léta Božího tisícího šestistého sedmého a království našich Římského třiadvacátého druhého Uherského, třiadvacátého pátého Českého též třiadvacátého druhého.

Rudolf II. J.M. císařská
Zdenko Popel de Lobkovicz
S. R. Bohemie cancellarius ad mandatum matis propirum
Henrikus de Pisnicz
vícekancillarius
Jan Wencel

Testament Zdenka Trmala z Toušic:

Ve jméno svaté a nerozdílné trojice jednoho Pána Boha navěky požehnaného Amen.

„Já Zdeněk Trmal z Taussicz na Tmany, patřice na nynější běh světa tohoto, a pozůstavující bedlivě jaké nebezpečnosti na toto Království České mou milou vlast' a na nás všechny obyvatele jakožto syny její se valí, nic méně i na nestálost člověka každého a že jeden každý smrti poddán jest však cíl její jednomu každému člověku neznámý zůstává a nechťice tomu, aby po mé smrti statek jmění mé, kdyby mne tak koliv Pán Bůh od smrti uchovati neráčil jaké, nevole a různice býti měly:

... vzal jsem v sobě oumysl kšaft a pořízení o statku a jmění svém, kteréhož mi tak Pán Bůh z milosti a štědrosti své svaté naděliti a požehnati ráčil a nad Janem Václavem Trmalem Toušic synem mým milým ještě nezletilým jistě poručníky zříditi.

Pak hovoří o své případné smrti:

„Předně jak přede věcmi všemi, kdyby koli Pán Bůh všemohoucí duši mou s tělem rozloučiti ráčil, v jí ruce jeho Božské poručím a tomu silně věřím, že jí jakožto krví drahou Krista Pána vykoupenou počet vyvolených svých svatých přijíti (přijmouti) ráčí, Tělo jak mé kteréž jest, Chrám Ducha Svatého, žádám, aby počestně od pánův Přátel, a poručníkův syna mého, ode mě tímto Kšaftem zřízených, podle způsobu a řádu Křesťanského pohřbeno a pochováno byl. A dále známi činím tímto listem mým vůbec především a zvláště tu kdež jej čísti a slyšeti náleží:

Když mám od slavné a svaté paměti knížete a pána Rudolfa druhého z boží milosti voleného po všechny časy rozmnožitele říše a Uherského, Českého, Dalmatského, Chorvatského krále a arciknížete rakouského, markrabí moravského, Lucemburského a Slezskeho knížete a Lužického markrabí list mocný na kšaftování daný na kterýž, abych všechnen a všelijaký statek svůj mohovitý i nemohovitý dědičný nebo zápisný když mám a nebo ještě míti budu bez statků lenních i manských i na kterýchž J.M. nápadově spravedlivě náležejí odkázati nebo poručiti mohl a moc měl za zdravého života nebo na smrtelné posteli komuž se mi kolikověk a kdykolivěk zdáti a líbiti bude. A také abych mohl a moc měl poručníky statku svého u dětí svých kteříž se mi užitečné zdáti a viděti budou a to bez J.M. budoucích J.M. králů českých i jiných všech lidí všelijaké překážky však to zřídíc listem plod mou pečeti a tří nebo čtyř pánů neb dobrých urozených lidí pečeti na svědomí kteréžto zřízení daní a odkázání též i poručníkův zdělání statku mého tak jak se svrchu píše tolikéž má moc a pevnost míti jakoby to deskami zemskými zapsáno a utvrzeno bylo bez umenšení tak jakž též list mocný J.M. císařské jež jest dán na hradě pražském středu po sv. Filipu a Jakubu léta Božího tisícého šestistého sedmého to vše v sobě v šir obsahuje a uzavírá. Pročež na takový list mocný J.M. královský takto řídím a kšaftuji:

Jako by snad tušil, že v nastávající neklidné době prolíje vlastní krev. O odkazu svého majetku píše:

„Předně statek svůj dědičný Tmaň a dvůr ve vsi Louníně, se vším a všelijakým k tomu příslušenstvím tak, jakž ho sám až dosavad v pořádném držení a užívání zůstávám i jiný statek všelijaký mohovitý (movitý) a nemohovitý, kterýž nyní mám aneb potom byl ještě míti mohl, též svršky, nábytky, klenoty, hotové peníze, listy dlužní, právem listu hlavního psaný, co by se tak koli po mé smrti v statku mém našlo a vyhledalo, dávám a odkazuji napřed jmenovanému Janovi Václavovi Trmalovi z Taussicz, synu mému milému, jakožto pravému dědici, dědicům a budoucím jeho, nad kterýmžto synem mým, jakožto ještě nezletilým a statkem tuto jemu odkázaným činím poručníky urozené a statečné Rytíře pana Jindřicha Ottu z Losu a na Hlážovicích, pana Vratislava Trmala z Taussicz a ve Lštění, pna Mikuláše Trmala Taussicz a na Myškovcích, pana Václava mladšího Bechyně z Lažan na Netlucích a Korkyni a pana Václava Trmala z Taussicz a v Ouholičkách, jakožto své milé a důvěrné pány, přátele, strejce, újce a švagry, jim se v to důvěřující že v spravování a opatrování téhož syna a statku mého věrnou a ochrannou rukou zachovati ráčí. Kdež při tom oba oni ihned po mé smrti mohli a moc měli ve všechnen statek můj všichni společně a nebo rozdílně sami o své újmě a nebo s jedním

komorníkem od desek zemských se k ruce k témuž synu mému uvázati v jeho držení a užívání vjíti svršky a nábytky v něm pozůstalé komorníkem od desek zemských popsati dali, téhož statku až do dojití let syna mého v držení a užívání zůstati však jeho v ničem neopouštět, ale raději zvelebovati a sirotku dobře hospodařiti pro požeňání boží k nim také té celé a důvěrné naděje jsouce že oni syna mého sobě obzvláště poručeného mít budou a jeho v ničem neopustí začez jich také šetrně a přátelsky prosím ...“

Poručníky dále žádá, aby pečlivě opatrovali sirotka a statek jeho a dále:

„... aby téhož syna mého v školách a preceptorům (učitelům) předně v známosti (znalosti) Boží, pobožností, dobrým cnostem a šlechetnými mravům vyučovati dali a kdyby věku dospělejšího byl a k tomu mysl měl, jej i do cizích zemí s preceptorem vypraviti a na učení a na preceptora i jiné věci potřebné náklad z důchodův statků mého činili tak aby jsouce řádně zveden se Pánu Bohu líbiti a budoucně také své milé vlasti hoditi a sloužiti mohl. A když Pán Bůh všemohoucí ráčil dáti jemu let jeho spravedlivých a zřízením zemských vyměřených dvaceti let dojití on že by se chtěl sám hospodářství ujímati budou povinni nadepsaní páni poručníci jemu statku nesplundrovaného postoupit, lidi v poddanost uvésti ...“

V případě smrti svého syna činí tento odkaz:

„Jestliže by pak z tohoto světa pojíti ráčil, čehož Pane Bože chránit rač, tehdy tomu chci, aby ten všecken statek přišel a připadl plným právem na Pana Mikuláše Trmala z Taussicz a na Myškovcích a Pana Václava Trmala z Taussicz v Ouholicích dědice a budoucí jich však na tento jistý způsob že jsou a mají povinni býti týž páni nápadníci ihned od smrti syna mého panu Vratislavu Trmalovi z Taussicz v roce pořád zběhlém jeden tisíc kop míšenských vydati aneb jemu jej jistotou pod ourok obyčejný pojistiti na kteroužto sumu ten jeden tisíc kop míšenských aby úrok obyčejný ihned od smrti syna mého jemu šel. A jestliže jemu Vratislavovi Trmalovi z Taussicz taková suma přitom termínu a čase dána nebo pojištěna nebyla tehdy bude moci podle tohoto kšaftu mého pro tu sumu i úrok zadržalý sobě list zatýkací od desek zemských vyžádati a pány nápadníky statku mého ním zatknouti dáti a oni téhož zatčení prázdni býti ani neřádného zatčení obsílati nemají jeho v té sumě beze všech obran spokojiti povinni budu. Kteréhožto statku mého pokudžby páni poručníci ještě v držení a užívání byli budou povinni napřed připomenutým pánům nápadníkům tímto kšaftem mým nařízeným postoupiti a jestliže by se k tomu neměli budou moci páni nápadníci o týž ve všecken statek buďto sami o své újmě aneb s jedním komorníkem pražským se uvázati v jeho skutečné držení a užívání vjíti a v tom se jim nemá žádná překážka činiti, však obzvláště toto vymíňuji.

Předně, abych mohl do jisté sumy peněz aneb svršků komuž by mi se co vidělo a zdálo buď oustně na smrtelné posteli neb listem plod pečeti svou odkázati a komuž bych tak co dal a odkázal, ten každý lby mohl toho užítí a to by tak mocné a stálé bylo jako bych to do tohoto kšaftu mého doložil k tomu každému komuž bych tak napřed připomenutým způsobem dal a odkázal, má od držitele statku mého ode dne smrti mé v roce pořád zběhlém dáno a zaplaceno býti a jestliže by se toho nestalo tehdy ten každý bude moci podle tohoto mého kšaftu na držitelích statku mého listem zatýkacím toho dobývati.

Druhé mohl a moc měl tento kšaft můj buď do konce aneb ujíti a přidati a jiný učiniti a kdybych tento zrušil a jiný učinil, tehdy tento proti poslednímu žádné moci míti nemá a nemůže. Dálemi jeho milostí pánův Ouředníkův vyšších i nižších za to důvěrně prosím, kdyby koliv po mé smrti týž kšaft můj ke deskám zemským přinešen, že jej ke deskám zemským přijíti a k tomu své povolení dáti ráčí, aby s listem mocným J.M. královské ve desky zemské vloženy a vepsán býti mohla že potom také nad ním jakožto dokonalou poslední vůli mou, ruku ochranou držeti ráčí. Na potvrzení a pro lepší stálost a důvěrnost, já z počátku psaný, Zdenek Trmal z Taussicz pečeť mou vlastní s jistým mým vědomím a celým plným přiznáním jsem k tomuto kšaftu přitiskl a v něm se rukou mou vlastní podepsal. A pro lepší toho jistotu dožádal jsem se urozených a statečných rytířův: pana Oldřicha Gerstorfa z Gerstorfu a Malšvic na Velkém Vosově a Skřípli J.M. císařské radu pana Albrechta Pfefferkorna z Otopachu na Jinonicích a Bukovicích J.M. císařské radu a pana Jan Benjamína Sluzského z Chlumu a na

Kolči že jsou také pečeti své na svědomí (však sobě dědicům a budoucím svým beze škody) k tomuto kšaftu mému podle pečeti mé přitisknouti dali. Jehož jest datum v pátek p svatým Diviši, tj. dvacátého dne měsíce října, leta od narození Syna Božího Tisícího šestistého osmnáctého.“ (20. října 1618)

V závěru kšaftu si Zděnek Trmal z Toušic vyhradil právo celý kšaft, nebo jeho část zrušit, nebo změnit a dále prosí úředníky, aby po jeho smrti zapsali kšaft do desek zemských a konečně uvádí svědky, kteří kšaft spolu spolupodepsali.

Podle rodokmenu Bechyňů z Lažan (156 Větev Dlouhá Lhota) se měla už jako vdova po Zděnkovi Trmalovi z Toušic, Anna (Anežka) rozená Bachinie z Lažan znovu v roce 1620 provdat za Karla Markvarta Kořenského z Těřešova a na Sedle, který žil ještě v roce 1629, kdy Sedlo prodal Janovi Řepickému ze Sudoměře. Toto její druhé manželství zůstalo bez potomků. Jest pravděpodobné, že Anna rozená Bechyňka z Lažan zemřela před rokem 1634, protože je nepochybné, že její syn Jan Václav Trmal z Toušic byl nakonec vychován od roku 1634 u své poručnice Judith Bechyňky z Lažan, pravděpodobně jeho tety, tedy matčiny sestry, za což jí písemně v roce 1646 poděkoval (viz kap. 4).

Pokud je shora uvedené tvrzení pravdivé, jest zvláštní, že 2 500 kop grošů míšenských (věno a jeho navýšení Zdeňkem Trmalem z Toušic), které měla na statku Tmaň Anna Bechyňka z Lažan, od roku 1615 zapsáno, nechal Zděnek Trmal z Toušic v roce 1618 ze zemských desek vyškrtnout. V témže roce pak do zemských desek nechal vložit nový testament výhradně pro svého syna Jana Václava Trmala z Toušic, který zcela vylučuje z dědictví jeho matku Annu rozenou Bechyňku z Lažan. To by nasvědčovalo tomu, že v manželství muselo dojít k nějaké zásadní roztržce, jak už je ostatně shora uvedeno.

Podle některých badatelů ale nebylo vyškrtnutí zapsaného věna účinné, protože se jeho vydání s úspěchem Jan Václav Trmal z Toušic domohl po dosažení zletilosti. Věno nepodléhalo konfiskaci, takže je nakonec dostal a za ně se pořídil hospodářskou usedlost ve Slavkově čp. 2 u Votic a stal se svobodným sedlákem.

Ještě doplním, že Anna rozená Bechyně z Lažan, matka Jana Václava Trmala z Toušic pocházela z manželství Jana Bechyně z Lažan, který byl v roce 1601 výběřčím daní ve Vltavském kraji a Anežky rozené Malovcové z Malovic. Tato rodina držela statky Pnětluky, Blažim, Bělce, Malešice, Kluky, Koleč, Korkyně, Miřín, Nahoruby, Nebřich, Lhota, Přední Lhota, Prostřední Lhota, Radějovice, Smilovice a Tuchyně. Jan Bechyně z Lažan zemřel v roce 1616 a jeho manželka v roce 1618. Oba jsou pochováni v kostele sv. Maří Magdaleny v Bělci, kde je dodnes k vidění malovaný epitaf na první straně na stropě presbytáře.

Otcem Jana Bechyně z Lažan byl císařský rada, přisedící většího zemského soudu a krajský hejtman podbrdského kraje Václav Bechyně z Lažan, který zemřel v roce 1600 a má náhrobek v kostele Panny Marie v Pičíně. Jeho otcem plak byl Mikuláš Bechyně z Lažan, rada purkrabského soudu a hejtman bechyňského kraje.

Jak shora uvedeno, pravděpodobně v roce +6+5 ve věku 29 let se Zdeněk Trmal z Toušic oženil s Annou Bechyňkou z Lažan. V době jeho smrti mu tedy bylo cca 33 let, tj. byl v tzv. Kristových letech. Jejich jediný syn Jan Václav Trmal z Toušic se pravděpodobně narodil v roce 1617. v době smrti Zdenka Trmala z Toušic byly sirotkovi Janovi Václavovi pravděpodobně dva roky.

O událostech v roce 1619 se píše:

„20. dne dubna 1619 se krajové zdvihali dle snešení (usnesení) sněmovního a těch dnů následujících táhli skrze Prahu k ležení hlavnímu před Budějovicemi krajové tři: litoměřického, žateckého a slánského. Jinými pak stranami krajové ostatní. Jenerálem vojska českého byl hrabě z Hollachu.

V červenci ležel hrabě z Hollachu s armádou českou v městě Soběslavi a rozkázal těch škůdcův 17 Nydrlanderův (Holanďanů, naverbovaných), že na vozy moravské útok učinivše,

je zloupili, zvěšeli, malého však strachu tou přísností ostatní zběři loupežnické (cizí žoldnéři) nahnal a nehrubou (nevelkou) přítrž v plundrování (ničení) země a obyvatelům při ní způsobil.“

Dne 31. července 1619 byla na stavovském generálním sněmu všech zemí České koruny přijata Konfederace zemí České koruny. Jednalo se o základní zákon obsahující nové normy ústavního života celého českého státu, v němž zejména o předpisy ve vzájemných vztazích, o společných otázkách finančních, o ochraně evangelických církví, o právech stavů, o volbě společného panovníka, o obraně státu, o dosazování úředníků atd. Celý text konfederace obsahoval 100 článků. Nová ústava měla monarchistický charakter a byla postavena na tom, že všechna moc patří stavům a že stavy protestantské mají privilegované postavení. Země Koruny České se tímto přetvářely ve volnou federaci pěti zemí úzce spolupracujících s protestantskou stavovskou složkou sousedních států, zvláště Uher, německých protestantských knížectví a Nizozemska. Vytvořily se tím předpoklady pro proměnu českého státu v aristokraticko-měšťanský svaz protestantských zemí s idealistickými tradicemi umírněného husitství. Král Zemí Koruny České měl být pouze představitelem svazu Zemí Koruny České, jemuž stavové mohli vypovědět ve smyslu „práva branného odporu“ poslušnost.

Uvedené skutečnosti ukazují, za jaké situace se zúčastnil krajské výpravy Zdeněk Trmal se svou družinou ze Tmaně. V tomto roce 1619 na krajské výpravě proti císařským někde podle některých badatelů u Soběslavi zahynul. Jiní badatelé však uvádějí, že se tak stalo přímo na hradbách města Sedlčany a neví se ani kde a zda vůbec byl pohřben.

Dědicem jeho statků ve Tmani se stal ještě nezletilý syn Jan Václav Trmal z Toušic a na Tmani. Jeho poručníky byli jeho strýci bratři Vratislav a Mikuláš Trmalové a Jaroslav Otta z Losu.

V roce 1619 koupil pro sirotka Jana Václava Trmala jeho poručník Jaroslav Otta z Losu od stavů odbojných ves Lounín za 1.600 kop míšenských. Svědčí o tom zápis v DVZ 140 E 13:

„Bohuslav Berka z Dubé ... a další ... na místě nejvyšších úředníkův a soudců zemských království Českého ... leta 1619 v pondělí na den památný sv. Šimona a Judy na hradě pražském (při soudě) držaném a v úterý den sv. Alžběty téhož leta zavřeném, podle moci generální, ode všech stavů království českého jim dané, od duchovenství kapituly sv. Víta na hradě pražském. Ves Lounín s platy stálými i běžnými a jinými povinnostmi, jimiž lidé osedlí v též vsi spravedlivými povinnostmi jsou, s krč ou výsadní, s lesy, porostlinami, s dvory kmecími, dědinami s ornými i neornými, zahradami, lukami, průhony i s svobodnými pastvami, pastvištěmi, s vodotočinami, s lidmi osedlými i neosedlými, syrotky, vdovami, přítomnými i nepřítomnými, se vši zvolí, s plným panstvím, nic ovšem nevymíňujíc, v těch mezích a hranicích, v nichž též dědictví záležití a jakž jest se jich od předešlé vrchnosti užívalo ...

... prodali Jaroslavovi Ottovi z Losu a na Hlážovicích, hejtmanu kraje Podbrdského, jakožto poručníku někdy Zdeňka Trmala z Toušic nad Janem Václavem Trmalem i statkem po něm pozůstalým i na místě všech jiných poručníkův, k ruce nadepsaného sirotka Jana Václava Trmala z Toušic dědicům a budoucím jeho za sumu 1.660 kop míšenských úplně a docela zaplacených a jemu téhož nadepsaného dědictví jsou ihned dědicky postoupili ...“

Tmaňská větev rodu Trmalů z Toušic obsahuje čtyři generační řady a je nejvýznamnější Trmalovskou větví z celé historie rodu Trmalů z Toušic. Havel Trmal z Toušic a na Tmani byl dvakrát ženatý a měl celkem devět dětí, a proto může být právem nazýván praotcem rodu Trmalů z Toušic. V této Tmaňské větvi je obsažen rozvoj rodu s Havlem Trmalem z Toušic a jeho syny v době předbělohorské i jeho úpadek v době pobělohorské, který zasáhl jeho vnuky i jediného pravnuka Jana Václava Trmala z Toušic.

Tmaňské panství bylo velké a bohaté a celá rodina Havla Trmala z Toušic byla zámožná. Johanka Trmalová z Mitrovic měla k dispozici dva komorní kočáry, s rodovými erby Trmalů a Vratislavů. V tmaňské tvrzi se nacházelo například šest postelí s nebesy, u stolu se užívalo stříbrné nádobí a zlacené konvice, lokajové měli jednotný oděv v heraldických barvách

Trmalů a Mitroviců. Tmaňské panství mělo 13 lečích lesů, 2 000 korců osetých ploch (280 ha), vinice, mlýny, pivovary, chmelnice, větší počet domácího zvířectva např. 1 300 ovcí, 50 vepřů, 30 krav a deset koní atd. Podle konfiskačních listin z roku 1622 mělo hodnotu 44 000 kop grošů míšenských, bez svršků, které měly hodnotu dalších nejméně 20 000 kop grošů míšenských.

Trmalové se od počátku české reformace v roce 1415 hlásili k protestantskému hnutí a byli často později i nepochybně členy Jednoty bratrské. Podporovali českého husitského krále Jiříka z Poděbrad a Kunštátu a zastávali i vysoké funkce ve správě země. Jako většina české šlechty přijali přijímání „pod obojí způsobou“ a neměli žádný kladný vztah k římskokatolickému náboženství, i když ho pravděpodobně tolerovali. Jako většina české šlechty názoru utrakvistického se také zúčastnili stavovského odboje proti císaři Ferdinandu II.

Podbrdský kraj byl třicetiletou válkou velmi postižen. Po prohrané bitvě na Bílé Hoře a po upevnění vlády císaře Ferdinanda II. v Čechách došlo k trestání odbojních stavů.

V Bílkových Dějinách konfiskace se uvádí na straně 716:

Zdeněk Trmal z Toušic zahynuv při veřejné výpravě krajské proti lidu císařskému při městě Sedlčanech v trvalé vzpouře odsouzen byl při komisi konfiskační dne 9. 11. 1622 vedle císařské resoluce ze dne 16. září t.r. polovice jmění svého. Protož konfiskován byl statek Tmaň (okres Beroun), totiž tvrz, ves, dvůr poplužní Tmaň, ves a dvůr poplužní Lounín s vinicí, ves Malkov s 27 poddanými, 9 s potahy a 18 chalupníků, 13 lečích lesů, 12 lánů polí, 9 rybníků (Návesní, Pod krčmou, Pod kostelem, Ohrada, Vražda, Konopný, Pod Konopným, Nad hadrem, Na Klouboučkem řečených). Tento statek i se svršky za 25 549 kop grošů míšenských prodán byl roku 1623 za 25 280 zlatých rýnských Janu Menclovi z Koldorfů radovi nad apelacemi na hradě Pražském (DZ 141 M21 292 07), ačkoliv dle kontratasy podané v roce 1628 od Vratislava a Mikoláše, bratří Trmalů z Toušic jakožto poručníků od Zdenka Trmala nad synem jeho Janem Václavem nařízených, statek Tmaň má 44 385 kop míšenských odhadnut byl nepočítajíc v summu tu svršky jež Mencl dostal za 19 863 kop míšenských, totiž obilí za 15 472 kop míšenských a dobytek a nábytek za 4 391 kop míšenských, takže summu trhovou ani těch svršků nezaplátil. Avšak marná byla stížnost těchto poručníků, že tak laciným trhem velmi ublíženo jak královskému fisku, tak i dotčenému sirotku.

autor Jaroslav Horáček

NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT V OBCI

Církev římskokatolická

Mše sv. se v srpnu 2024 v kostele sv. Jiří ve Tmani se bude konat v obvyklém termínu – tzn. čtvrtou sobotu v měsíci srpnu, která připadá na sobotu 24. srpna 2024 v 16:30 hodin.

Aktuální ohlášky nebo informace o mších sv. a o životě v Římskokatolické farnosti Žebrák najdete na webových stránkách www.farnostzebrak.cz.

Nejbližším místem, kde mohou věřící z Tmaně a okolí navštívit v Římskokatolické farnosti Žebrák každou neděli v 8:00 hodin ráno a středu v 16:30 hodin odpoledne mši sv., je kostel Narození Panny Marie ve Zdicích.

autor Jaroslav Horáček

Církev československá husitská

Bohoslužby srpen:

Bohoslužby se konají pravidelně každou neděli od 10:00 hodiny v Domově Senlife

od 16:00 hodin ve Sboru Jiřího z Poděbrad ve Tmani.

Náboženská obec ve Tmani děkuje OÚ Tmaň za příspěvek na opravu střechy nad zvonící, která byla v havarijním stavu. Zbývající část (50% z celkové částky) bude hrazena z příspěvku Pražské diecéze CČSH. Děkujeme za příspěvek a panu Václavu Hadačovi za opravu střechy.

NO CČSH ve Tmani rovněž děkuje panu Jozefu Buckovi za obětavou pomoc pro Sbor Jiřího z Poděbrad. Velice si vážíme veškeré pomoci a podpory.

Děkujeme Světluškám - Aliče a Liliance Růžičkovým za dobrovolnickou aktivitu v měsíci červenci při akci "Čaj s Janem Amosem Komenským" v Domově Senlife. Další již 3. setkání proběhne ve čtvrtek 22. 8. v 15:00 a bude tentokrát věnováno seznámení s tmaňskou osobností - Prof. Antonína Krbce. Poděkování za nezapomenutelný kulturní pořad pro obyvatele Senlife i veřejnost náleží též bratru Blahoslavu Ratajovi. Nádherný koncert v jeho podání se konal 30.7. 2024 v Domově Senlife a byl zahájen Žalmem 98, čtením z Písma, ale i hudbou Antonína Dvořáka. Pořad pod názvem Malá letní hudba byl věnován písním i skladbám různých žánrů a v podání B. Rataje, zpěváka, houslisty, skladatele a varhaníka, měl velký úspěch.

V srpnu 2024 se uskuteční ve Sboru Jiřího z Poděbrad výstava fotografií tmaňského fotografa Filipa Junka. O přesném termínu vernisáže výstavy budeme informovat na webových stránkách.

Krásné léto a Boží požehnání Vám všem přejí členové NO CČSH Tmaň a farářka Jana Šmardová Koulová. Těšíme se na Vás při Bohoslužbách i při kulturních akcích.

PŘÍPRAVY NA KŘEST, SVATBY PO PŘEDCHOZÍ DOMLUVĚ.

Kontakt: 602 766 899

Náboženská obec CČSH ve Tmani FB: @ccshtman

autor Jana Šmardová

Z HISTORIE TMANĚ – 54. DÍL

Tmaňský místopis – část 9 – Západ 2

V červnovém povídání o tmaňských a lounínských západních místopisných názvech jsme si řekli, že na západ (tedy přesněji řečeno na Lounín se ze Tmaně dá dostat v podstatě třemi směry.

Ten první začínal u tmaňského Veského rybníka, pokračoval po silnici na Chodouň a končil na křižovatce Tmaň – Lounín – Chodouň.

Druhý směr začínal na křižovatce u školy a pokračoval ulicí K Lounínu kolem lesíku Višňovka.

Třetí popsaný směr byl nově pojmenovanou ulicí Travnatkou, a my jsme ho skončili v památném místě lounínské historie zvaném Světice (nebo chcete-li podle nově propagovaného názvu V lipkách).

Kterým směrem dál pokračovat? Všechny tři mají svá místopisná pojmenování, o většině z nich toho ale dnes už moc nevíme. Pro bývalé tmaňské kronikáře byl Lounín přece jen trochu z ruky.

Jak už jsem psal, jediným, kdo se tímto tématem vážněji zabýval, byl Bohumil Dousek. Zbývající dva – ať už to byl František Zach nebo současný Jaroslav Horáček páně Douskovu práci pouze převzali (nebo lépe řečeno pouze přetiskli) včetně některých jejích neúplných údajů, chybiček a překlepů.

Dopátrat se dnes – 50 let po sepsání zprávy Bohumilem Douskem - konkrétnějších údajů, je doopravdy úkol hodně a hodně obtížný. Opravdoví pamětníci již mezi námi dávno nejsou, některá místa vzala za své, katastrální čísla ze v naprosté většině změnila. Česky řečeno, dopracovat se k nějakému dobrému a smysluplnému výsledku dá ještě dost zabrat – pokud to bude vůbec možné.

Takže – abych zbytečně nekecal a podělil se s vámi, o to, co se mně a mým příbuzným a známým podařilo zjistit:

1. Jdeme-li podél Višňovky od Tmaně na Lounín, přijdeme ke křižovatce čtyř cest – do Tmaně, do středu Lounína, cesta směrem Ke křížku (nebo chcete-li k Pěticestí), a tou poslední cestou je vlastně ulice téměř rovnoběžná s cestou do Tmaně, kterou lounínští nazývají **V chaloupkách**. Tahle ulice má jednu zvláštnost – poslední dům č.p. 123 po její levé straně – ač je de facto na Louníně, patří do tmaňského katastru.

Pokračujme dál na západ ke středu Lounína - poblíž této křižovatky byla nalevo od cesty 1.1.2001 vysazena **lípa milénia**, po pravé straně v domě č.p. 3 býval hostinec **Na myslivně**. Míval různé majitele – v minulém století patřil převážně rodině Houbových a později byl bydlištěm tmaňského starosty Tondy Plátěňky.

Dojdeme k lounínské návsi s malým rybníčkem zvaným **Louže** (staronové parcelní číslo 26 a výměra 527 m²), napájeným ze studánky (dnes už by se dalo spíš říci ze studně) na jeho severním břehu. O studánce již byla v našem místopisném povídání řeč, takže jen velmi zkrátka: podle pověsti do ní bylo po jedné z morových epidemií vloženo sedm kamenných

koulí o průměru 10 – 15 cm. Měly vodu od morové nákazy chránit, bývaly při každém čištění studny obřadně vyňaty, očištěny a opětně uloženy na její dno. Časem se však dvě koule někde ztratily, takže dnes jich už prý ve studni zbývá jenom pět, zlí jazykové dokonce tvrdí, že už jsou jenom tři. Naštěstí dnes už nejsou morové epidemie takovou hrozbou, jakou bývaly dřív.

Hráz rybníka byla v roce 2000 zrekonstruována. Hlavní cesta rybníček obchází, tvoří jakýsi oblouk.

Na návsi stával ještě v první polovině padesátých let minulého století druhý lounínský **hostinec U Očenášků**. Dům míval popisné číslo 16, dnes je přestavěn a podle současné mapy má čp. 50.

Ve dvoře hostince býval hluboký sklep, do něhož byl každoročně ukládán led potřebný pro chlazení piva. Dnešní chladicí možnosti v té době neexistovaly a chlazení piva ledem bylo jediným způsobem, jak dosáhnout jeho správné teploty.

Led býval těžen pracovníky suchomastského pivovaru v zimě v okolních rybnících. Kvalita sklepa hostince U Očenášků byla vyhlášena – led v něm vydržel hodně dlouho a pivo mělo tu správnou teplotu i v horkých letních měsících.

Na severní straně návsi je pomník – památník obětem 1. světové války, na západní pak hasičská zbrojnice a kaplička, obě opravené v roce 2004.

Poblíž kapličky – na břehu rybníka **v domě čp 21 stávala kovárna Roubalových**, slavného to rodu lounínských kovářů.

Pokračujeme dál západním směrem – dojdeme ke konci obce s odbočkou jižním směrem **k Chodouni** a severním směrem ke **Světicům** (nebo chcete-li k **Lipkám**).

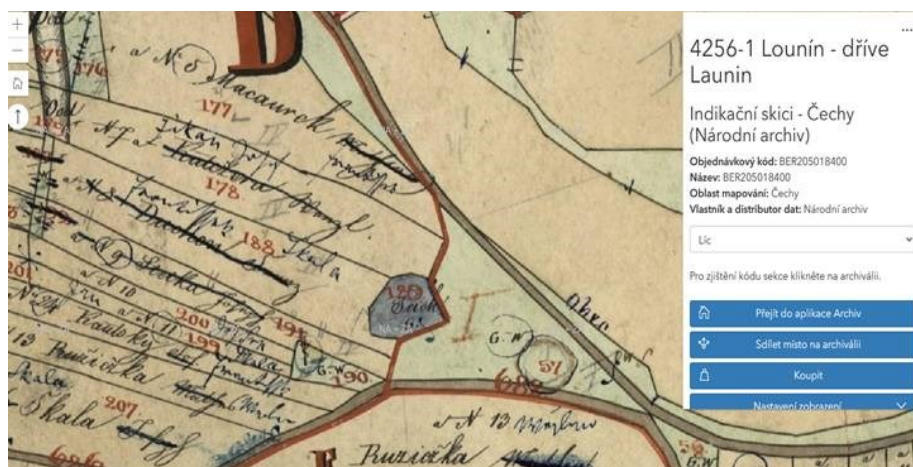

Lounín – Obec ležící západně od Tmaně na jižním stupňovitém svahu vrchu Vinice. Na snímku vidíme náves s rybníčkem napájeným silným pramenem ze studánky ležící nad ním. Obec je již elektrifikována, stalo se tak 31.12.1927. Vpravo je hostinec pana Otčenáška a za ním obchod se smíšeným zbožím Františky Duchoňové, vydavatelky této pohlednice.

2 Ve Světicích jsme v červnovém Obzoru skončili, pokračujme tedy tam.

Pro začátek jedno doplnění – Jindra Bartoníček z Lounína mi poslal mapku, podle které býval v prostoru Světic někdy kolem roku 1840 malý rybník. Mapa z té doby dosvědčuje, že tam

opravdu byl. Já ho sice nezažil, ale pamatuji se, že v zadní části Světic rostl za mých mladých let orobinec, takže na tom asi něco opravdu bude.

Světicemi prochází červeně značená turistická stezka **Neumětely – nádraží ve Zdicích**. Asi 150 m od Světic se k ní připojuje zeleně značená turistická stezka **č.3101 z Koukolovy hory přes Slavíky rovněž ke zdickému nádraží**. Je to už naše stará známá – **Dálnice**.

Polnosti po levé straně obou turistických stezek a les, ke kterému po zhruba 300 m od rozcestníku dojdeme, mívaly místopisný název **V dílech** nebo **V dílcích**. K názvu spadá i nejvyšší kopec lounínského katastru **Holý vrch** (454 m n/m), původně jak samotný název napovídá nezalesněný, což ovšem už dávno neplatí.

Hned po prvních krocích do lesa se octneme v jeho samostatně pojmenované části – **V sosni**. Název – podle pana řídícího Douska též **Sosníček** nebo **U sosníčku** daný tím, že v něm převládaly borovice nebo chcete-li sosny.

Nu a tady musím své povídání opět přerušit a znovu začít bádát. Míst, která zatím nedokážu **přesně** popsat, a mnohdy vůbec identifikovat je pořád nějak moc.

Ale je fakt, že – alespoň se mi zdá – se naše snaha začíná ubírat tím správným směrem.

Vydržte!

autor František Procházka

Z DĚNÍ V OBCI

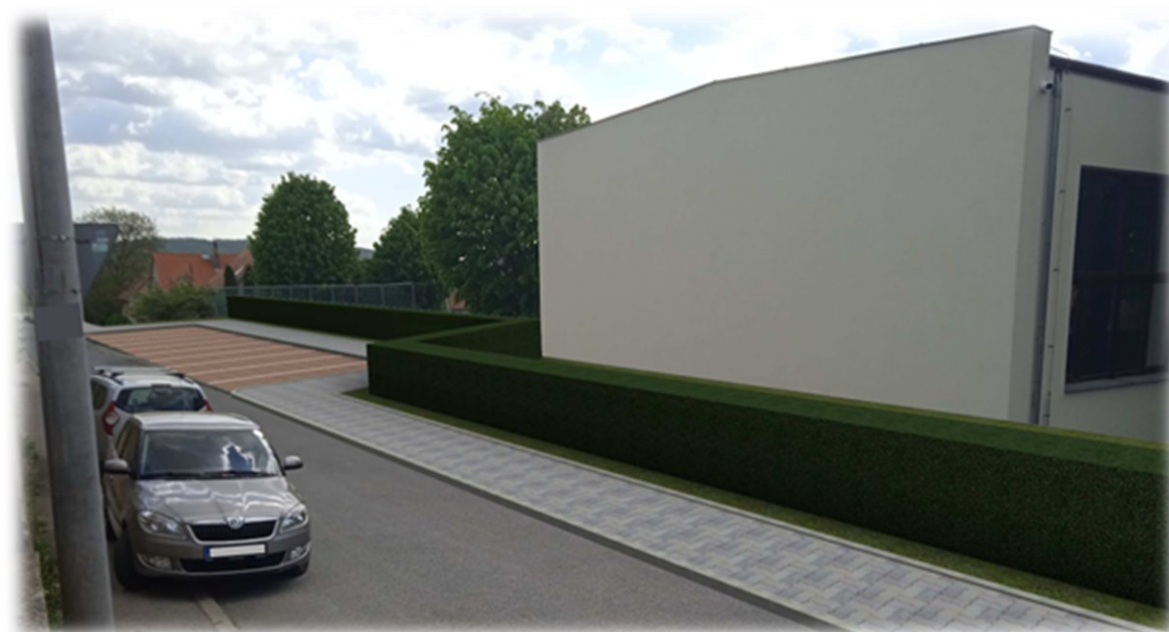
Rekonstrukce vozovky a chodníků před školou – II.etapa

Hned v prvních prázdninových dnech byla zahájena II. etapa rekonstrukce vozovky a chodníků před naší školou. Dojde k výstavbě nového plotu a jeho posunutí směrem k tělocvičně, aby vedle silnice mohlo vzniknout několik podélných parkovacích stání určených ke krátkodobému parkování vozidel v době, kdy rodiče ráno přivážejí své ratolesti ke škole a taktéž když si je odpoledne odvázejí.

Cílem je zvýšení bezpečnosti, která je vlivem mnoha neukázněných řidičů (rodičů) v těchto časech opravdu alarmující.

V další etapě by v ulici U jednoty měly vzniknout další parkovací místa, které by měly sloužit k parkování personálu školy.

Ve vnitřním areálu školy plánujeme kompletní rekonstrukci hřiště, které je nejen zastaralé, ale i zbytečně velké. Jeho zmenšením vznikne nejen prostor pro zmiňované parkoviště personálu, ale i zeleň a plocha pro dětské prvky pro naše malé návštěvníky školky a školy.

Souběžně s právě probíhající rekonstrukcí chodníků byla také zahájena kompletní rekonstrukce tělocvičny. Budou odstraněny staré obklady, zastaralé cvičební prvky, které neodpovídají bezpečnostním normám, budou nahrazeny prvky novými, a především dostane tělocvična nový, moderní pružný povrch, jenž bude splňovat zdravotní požadavky pro většinu sportů.

Uvedené obrázky a fotografie jsou pouze ilustrační.

autor Jaromír Frühling

SPORT

Rozpis utkání dospělých pro podzimní část sezóny

Oba naše týmy dospělých již znají své soupeře a rozpisy zápasů pro podzimní část sezóny...

TJ VČS TMAŇ - ROZPIS PODZIM 2024					
PŘ	ÚT	06.08.2024	18:00	TMAŇ	CEMBRIT
PŘ	NE	11.08.2024	16:00	TMAŇ	KAČICE
2.	NE	18.08.2024	17:00	BROUMY	"A"
3.	SO	24.08.2024	17:00	"A"	LOCHOVICE
3.	NE	25.08.2024	14:00	ZDICE B	"B"
4.	SO	31.08.2024	17:00	"A"	LODĚNICE B
4.	NE	01.09.2024	14:00	CHLUMEC B	"B"
5.	SO	07.09.2024	17:00	OSEK	"A"
5.	NE	08.09.2024	14:00	"B"	SVATÁ
6.	SO	14.09.2024	14:00	VŠERADICE B	"B"
6.	NE	15.09.2024	17:00	"A"	PRASKOLESY
7.	SO	21.09.2024	13:30	CHRUSTENICE	"A"
7.	NE	22.09.2024	13:30	"B"	NIŽBOR B
8.	SO	28.09.2024	16:30	"A"	TETÍN
8.	NE	29.09.2024	13:30	SRBSKO	"B"
9.	SO	05.10.2024	16:00	"A"	HOSTOMICE
9.	NE	06.10.2024	13:00	"B"	OSOV
10.	NE	13.10.2024	10:15	CHODOUŇ	"B"
10.	NE	13.10.2024	16:00	"A"	TLUSTICE "B"
11.	SO	19.10.2024	15:30	NEUMĚTELY	"A"
11.	NE	20.10.2024	12:30	"B"	VYSOKÝ ÚJEZD
12.	SO	26.10.2024	14:30	"A"	ZAJEČOV
1.	NE	27.10.2024	10:30	SOKOL KD	"B"
13.	SO	02.11.2024	14:00	NIŽBOR	"A"
13.	NE	03.11.2024	11:00	"B"	CHYŇAVA B
1.	SO	09.11.2024	14:00	"A"	KARLŠTEJN

INFO OBCE

Pohotovostní služby zubních lékařů

Pohotovostní služby zubních lékařů jsou v srpnu 2024 zajišťovány na Berounsku a Hořovicku v době od 08:00 – 11:00 hodin takto:

Termín	Zubní lékař / adresa ordinace	Telefon
10.+11.8.2024	Dr. Eliášová Viktorie Beroun, Holandská 123	728 961 496
17.+18.8.2024	Dr. Fiala Martin Beroun, Holandská 123	728 961 496
24.+25.8.2024	Dr. Hanačková Anita Komárov, Buzulucká 480	734 583 076
31.8.+1.9.2024	Dr. Hentsch František Zdice, Palackého nám. 878	608 020 878

A něco málo pro naše mozkové závitky...

2					7	4	5	
3								
			5		6	1		
6						9	8	
	2		8		3		1	
	4	3						6
		6	2		4			
								5
	5	2	3					1

OBZOR – informační časopis Obce Tmaň.

Registrováno na Ministerstvu kultury ČR – evidenční číslo: MK ČR E 10531
Vydává Obecní úřad Tmaň, IČO: 00233901. Internetové stránky: www.obectman.cz.

Adresa redakce: Obecní úřad Tmaň, 267 21 Tmaň. E-mail: ou@obectman.cz.

Nepodepsané příspěvky připravil redakční kolektiv ve složení:

Frühling Jaromír, Vinšová Petra, Rysová Kateřina, Soukupová Jiřina.

Redakční uzávěrka vždy 30. na příští měsíc.

Toto číslo vyšlo 7.srpna 2024

Cena výtisku: 5,- Kč